

Hundra Arbiskurser under kniven – regeringen skär i fria bildningen

Anmälningen till årets kurser på Arbis börjar nästa vecka. Om regeringens planer blir verklighet kan utbudet vara hundra kurser fattigare nästa år.

Regeringen, som leds av **Petteri Orpo** (Saml), planerar att skära i den statliga finansieringen till fria bildningen, det vill säga i pengar som går till medborgarinstitut, folkhögskolor, sommaruniversitet, idrottsutbildningscenter och studiecentraler.

I Nyland finns det tre folkhögskolor, och ett medborgarinstitut finns i princip i alla kommuner.

Därtill berörs Hangö sommaruniversitet, Svenska studiecentralen och Solvalla idrottsutbildningscenter i Esbo.

Av Helsingfors Arbis budget består cirka 50 procent av statsbidraget, resten står Helsingfors stad och deltagaravgifterna för. Om nedskärningarna klubbas igenom i höstens budgetmangling kan det leda till att hundra kurser försvinner, uppskattar **Moa Thors**, rektor för Arbis i Helsingfors.

– Beslutet är väldigt ledsamt och ogenomtänkt. Regeringen hänvisar till att de flesta som går kurser på medborgarinstitut har råd att betala mer för dem, men det stämmer inte. Dessutom är betydelsen för dem som inte har råd att betala mycket stor, när det gäller att komma in i ett sammanhang och få nya kunskaper och erfarenheter.

En undersökning som Statistikcentralen gjorde på uppdrag av Utbildningsstyrelsen och Undervisnings- och kulturministeriet visar att 39 procent av dem som deltog i medborgarinstitutets verksamhet hade högskoleutbildning år 2019.

– Det är en väldigt billig form av välmående. En euro som man satsar på fritt bildningsarbete betalar

■ Moa Thors, rektor för Arbis i Helsingfors, vill inte säga vilka kurser som ryker först, om nedskärningen blir verklighet. – Det kan bli lite av var. En annan möjlighet är att höja kursavgifterna, men det strider mot själva grundprincipen för det fria bildningsarbetet. FOTO: TIMO KARI

Regeringen hänvisar till att de flesta som går kurser på medborgarinstitut har råd att betala mer för dem, men det stämmer inte. Dessutom är betydelsen för dem som inte har råd att betala mycket stor, när det gäller att komma in i ett sammanhang och få nya kunskaper och erfarenheter.

Moa Thors
rektor för Arbis i Helsingfors

sig tillbaka i inbesparade social- och hälsovårdsavgifter.

Thors vill inte säga vilka kurser som ryker först, om nedskärningen blir verklighet.

– Det kan bli lite av var. En annan möjlighet är att höja kursavgifterna, men det strider mot själva grundprincipen för det fria bildningsarbetet.

Enligt lag ska det fria bildningsarbetet syfta till att värna om principen om livslångt lärande och ordna utbildning som stödjer sammanhållning, jämlikhet och ett aktivt medborgarskap.

I nuläget kostar till exempel en språkkurs som går två timmar i veckan 42 euro per termin. Många kurser kostar kring 50 euro per termin.

– En stor del av vårt kursutbud är kurser i svenska och det ökar. Svenska för invandrare, där har vi ett stort tryck.

Totalt erbjuder Helsingfors Arbis över 700 kurser och antalet kursdeltagare per år är cirka 13 000, enligt Arbis egna uppgifter.

Tytti Pansar, verksamhetsledare på Finlands Folkhögskolförening, menar att besparingarna är ett hårt slag mot den så kallade fria bildningen. Var femte finländare

deltar eller har deltagit i den någon gång under sitt liv, enligt statistik från Bildningsalliansen.

– Det är en historiskt stor nedskärning och det skadar allvarligt den fria vuxenutbildningen och människornas möjlighet att studera.

Finansministeriet motiverade inbesparingarna med att personerna som deltar ”i allmänbildande och hobbyinriktade studier” ofta är högt utbildade och därför har ekonomiska möjligheter att själva bekosta sina studier.

– Det stämmer inte. I folkhögskolorna är största andelen av de som studerar något helt annat än högskoleutbildade, säger **Tytti Pansar**.

Henrika Nordin, verksamhetsledare på paraplyorganisationen Bildningsalliansen, representerar svenskspråkiga institutioner inom den fria bildningen.

– Det väcker en väldigt stor oro. Ska vi alls kunna förverkliga fri utbildning i den utsträckning vi har i dag? Om man höjer på studieav-

FAKTA

Regeringsprogrammet om fritt bildningsarbete

- Totalt ska det statliga bidraget minska med 25 miljoner euro per år, enligt regeringsprogrammet.
- Största delen av nedskärningarna, 12,5 miljoner euro, riktas mot medborgarinstituten.
- Det finns 175 av dem i Finland och cirka 30 av dem är svenskspråkiga.

● I övrigt ska den statliga finansieringen minska enligt följande:

- studiecentraler 7 miljoner euro
- sommaruniversitet 2 miljoner euro
- folkhögskolor 2 miljoner euro
- idrottsutbildningscenter 1,5 miljoner euro.

Källa: Statsrådet

gifterna kommer det att dra ner på antalet kursdeltagare, för folk har helt enkelt inte råd.

– Den fria bildningen i sin helhet erbjuder ju svenskspråkig utbildning och de svenskspråkiga bildningsmöjligheterna kan minska om det till exempel blir sammanslagningar. Tillgängligheten till svenskspråkig bildning är viktig i alla tvåspråkiga regioner, säger **Henrika Nordin**.

Undervisnings- och kulturministeriet kommenterar att ministeriet förbereder ärendet. Budgetmangling är den 19–20 september.

Heidi Herrmann
heidi.herrmann@hbl.fi